

Miscel·lània

Oriol Riart. Un historiador singular

[Francesc Xavier Hernández-Cardona](#) Revista Ebre 38. Història, arqueologia, didàctica i Patrimoni del conflicte
Correspondència: fhernandez@ub.edu

Enviat: 16/07/2024

Acceptat: 15/09/2024

Fa poc que a les llibreries ha arribat el llibre d'Oriol Riart: *Érem feres. Diaris personals de combatents a la Guerra Civil*, publicat per Pagès Editors. Es tracta d'un treball molt interessant confegit partint de fragments de relats de diaris de combatents de la Guerra Civil espanyola. No es tracta de "memòries", reelaborades amb posterioritat, maquillades pel pas del temps o distorsionades per la incerta memòria. En aquest cas són fonts primàries fresques directes. En els diaris s'evidencien, de manera clara i contundent, les més diverses impressions i experiències del dia a dia, i de manera no mediatitzada per la subjectivitat que fa el pas del temps pel que fa a la percepció del passat. El treball s'ha elaborat a partir de la tesi doctoral de l'autor defensada el 2018: "Diaris personals de combatents al front català durant la Guerra Civil espanyola" (Dirigida per Queralt Solé i Joan Villarroya).

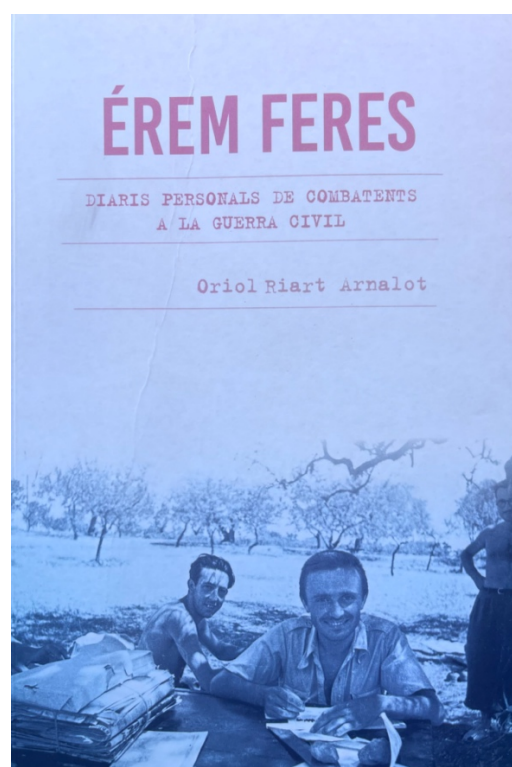
Els relats, les cròniques diàries, se centren en els fronts catalans i de manera preferent en soldats republicans. La mecànica del treball és senzilla, però efectiva, Riart fa una repassada als més diversos aspectes de la vida quotidiana dels combatents, des de la mobilització, a l'alimentació, la vida a les trinxeres o els combats. Dins d'aquest organigrama general l'autor va inserint els fragments dels diaris que considera rellevants i que, de fet, assoleixen tot el protagonisme. La resultant és fantàstica una autèntica radiografia, molt humana, del que va ser la guerra a Catalunya, vista i viscuda pels soldats del país. Naturalment, hom pot argumentar que els diaris són limitats, i que són una mostra no necessàriament representativa. Tanmateix, els testimonis, sense afany de generalitzar o extrapolar situacions, són els que són i cal tenir-los en compte.

Cal entendre, d'altra banda, que aquesta obra no la podia escriure qualsevol. La comunió estranya que es percep entre l'objecte d'estudi i l'autor, i la capacitat d'aquest per entendre, captar i interpretar les pulsions dels redactors dels diaris, solament es pot entendre tenint en compte la trajectòria de l'investigador. En Riart, arxiver de l'Arxiu Històric de les Valls d'Àneu, en sap del seu ofici, i a banda coneix perfectament i directament els escenaris bèl·lics. Sovint la història es confegeix amb el cervell i el cor, però les comes també són imprescindibles per entendre i aprendre. Recórrer els camps de batalla, interpretar-los i explicar-los dona un plus de coneixement que ajuda a relligar i entendre les més diverses percepcions i evidències del passat. Altrament en Riart és un fotògraf rellevant, i els seus treballs entorn dels espais de conflicte han estat molt ben valorats. Cal destacar també que l'autor ha col·laborat de manera sistemàtica amb l'empresa GRIEGC (Grup de Recerca i Investigació d'Espais de la Guerra Civil), la qual cosa li ha possibilitat un bon coneixement al voltant de l'arqueologia del conflicte. La seva mirada sobre els escenaris de la guerra ben segur que ha estat útil per desxifrar els relats dels combatents. Al seu torn el llibre destaca pel seu esperit didàctic, en aquest sentit serà, sense dubte, un bon instrument per plantejar activitats d'ensenyament-aprenentatge a l'ensenyament secundari i universitari, que bona falta fa. Cal assenyalar que l'interès de l'autor per la dimensió didàctica es manifesta. Com a membre del grup de recerca DIDPATRI

(Didàctica del Patrimoni) de la Universitat de Barcelona ha treballat en diverses iniciatives per fer comprensibles aspectes de la Guerra Civil espanyola.

Finalment, pensem que un factor molt important per entendre el llibre és la faceta de l'autor com a recreador de la Guerra Civil espanyola. De fa molts anys en Riart ha format part del grup de reenactment "Ejército del Ebro", sense dubte el més rigorós i rellevant dels que recreen Guerra Civil. La recreació és un sucedani allunyat de la realitat, però sense dubte ajuda a entendre moltes coses, sobretot als historiadors. Les hores passades en les trinxeres, les visions dels contraris, els esforços per simular l'ambient d'una trinxera, el maneig de les armes, la textura dels vestits... subministren un coneixement prou interessant del passat per la via de la simulació. Per tant, el llibre "Érem feres" és, òbviament un treball centrat en relats de combatents, però ha estat condicionat i depurat a partir de l'experiència subministrada per la fotografia, el coneixement del territori, la didàctica, l'arqueologia del conflicte i la recreació històrica. Estem, per tant, al davant d'un treball molt ric i singular, i d'una magnífica aportació a la història de Catalunya.

Figura 1. Portada del llibre d'Oriol Riart *Érem Feres*.
Diaris personals de combatents a la Guerra Civil

Autoria: El present article ha estat conceptualitzat i escrit per Francesc Xavier Hernández-Cardona. L'autor declara estar d'acord amb la versió impresa del manuscrit.

Conflictes d'interès: L'autor declara no tenir cap conflicte d'interès.

Copyright: © 2024 de l'autor. Presentat per a la publicació d'accés obert sota els termes i condicions de la llicència Creative Commons Attribution (CC BY, <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0>).